

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

๑. ก็คำใดที่ท่านกล่าวไว้ในอรรถกถาอัฐสาลินี ในกถาว่าด้วยวจีกรรม ทวารว่า วาจาที่ตรัสไว้ดังนี้ว่า ภิกษุทั้งหลาย วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๔ ย่อมเป็นวาจาสุภายิต หาเป็นทุภายิตไม่ ไม่มีโทษ และวิญญูชนทั้งหลาย ดิเคียนไม่ได้ ชื่อว่า เจตนาวาจา คำนั้น ย่อมผิดไปจากอรรถกถาตามที่กล่าวแล้ว ฯ

ส่วนลักษณะแห่งวาจาสุภายิต พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในสุภายิต-สูตร จตุตถปณณาสกั ปญฺจกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า วาจาประกอบด้วยองค์ ๕ ย่อมเป็นสุภายิต หาเป็นทุภายิตไม่ ไม่มีโทษและวิญญูชนทั้งหลาย ดิเคียนไม่ได้ องค์ ๕ เป็นไฉน คือ พุคตามกาล ๑ พุคแต่คำสัตย์ ๑ พุคจา อ่อนหวาน ๑ พุคแต่คำที่ประกอบไปด้วยประโยชน์ ๑ พุคด้วยเมตตาจิต ๑ ฯ ภิกษุทั้งหลาย วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๕ เหล่านี้แล ฯ๗ และวิญญูชน ดิเคียนไม่ได้ ดังนี้ ฯ ในอรรถกถาสูตานั้น ท่านมิได้กล่าวคำอะไร ๆ ไว้เลย ฯ

ลักษณะแห่งวาจาสุภายิตตรัสไว้โดยส่วน ๕ ในปญฺจกนิบาต อังคุตตร-นิกาย ดังพรรณนามาฉะนี้ ฯ ส่วนในสุภายิตสูตร ในตติยวรรค สุตตนิบาต ตรัสไว้โดยส่วน ๔ ฯ สมจริงดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในสุภายิต-สูตรนั้นว่า ภิกษุทั้งหลาย วาจา อันประกอบด้วยองค์ ๔ เป็นวาจาสุภายิต หาเป็นทุภายิตไม่ ไม่มีโทษ และวิญญูชนทั้งหลายดิเคียนไม่ได้ ฯ วาจาอัน-ประกอบด้วยองค์ ๔ เป็นไฉน ฯ ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมกล่าว-แต่คำที่เป็นสุภายิตเท่านั้น หากกล่าวคำที่เป็นทุภายิตไม่ กล่าวแต่คำที่เป็น-ธรรมเท่านั้น หากกล่าวคำที่ไม่เป็นธรรมไม่ กล่าวแต่คำเป็นที่รักเท่านั้น หากกล่าวคำอันไม่เป็นที่รักไม่ กล่าวแต่คำสัตย์เท่านั้น หากกล่าวคำหละหละไม่ ฯ ภิกษุทั้งหลาย วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๔ เหล่านี้แล เป็นวาจาสุภายิต ไม่เป็น-ทุภายิต ไม่มีโทษ และวิญญูชนทั้งหลายดิเคียนไม่ได้ ฯ

๒. ส่วนผู้ใด พูจาเพื่อเจือ ไม่ได้เรื่อง ผู้นั้น ชื่อว่าอัมมวาที(มักพูด
ไม่ถูกทำนองคลองธรรม) ๑ อนึ่ง ผู้พูดไม่ถูกทำนองคลองธรรม ชื่อว่าทำลาย
พระสัทธรรมให้สูญหายไป ๑ ด้วยเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสไว้ใน
เอกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านั้น แม้ใด ย่อมแสดง
สิ่งที่ไม่ใช่ธรรมว่า เป็นธรรม ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านั้น ชื่อว่า ปฏิบัติ
เพื่อไม่เป็นประโยชน์ ก่อกุศลแก่ชนเป็นอันมาก เพื่อไม่เป็นสุขแก่ชนเป็นอันมาก
เพื่อไม่เป็นประโยชน์ เพื่อไม่ก่อกุศล เพื่อทุกข์แก่ชนเป็นอันมาก แก่ทวยเทพ
เทวาและมนุษย์ทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านั้น ชื่อว่า ย่อมประสบสิ่งที่
มิใช่บุญแม้เป็นอันมาก ภิกษุเหล่านั้น ชื่อว่า ทำลายพระสัทธรรมให้สูญหายไป ๑
เพราะฉะนั้น กัลยาณชน ควรละการพูดเพื่อเจือ กล่าวคือการพูดคำที่ไม่ถูก
ทำนองคลองธรรมเสียแล้ว ควรจัดแต่งคำพูดที่ไม่เพื่อเจือ กล่าวคือการพูจา
เฉพาะคำที่ถูกทำนองคลองธรรมเท่านั้น ๑

เพราะฉะนั้น บุคคล ควรละวาจาที่หยาบคาย กล่าวคือคำพูดอันไม่
เป็นที่รัก พูดแต่วาจาที่ไม่หยาบคาย กล่าวคือคำอันเป็นที่รักเท่านั้น ๑ แม้
พระบรมศาสดา ทรงดำหนิภิกษุเหล่านั้นพักคิยี้ ผู้พูจาหยาบคาย ตรัสว่า
ภิกษุทั้งหลาย จินชื่อ่ว่าวาจาที่หยาบคาย ก่อแต่ความเสียหาย ไม่เป็นที่พอใจ
แม้แต่สัตว์ดิรัจฉาน แม้ในกาลครั้งก่อน สัตว์ดิรัจฉานตัวหนึ่ง ทำเจ้าของ
ผู้ร้องเรียกตนด้วยคำหยาบคายให้แพ้(คนอื่น) ด้วยทรัพย์จำนวนพัน จึงทรงนำ
อดีตนิทานมาแล้ว ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. ขนตฺวฏฺฐสาลินียฺ จตุหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคตา วาจา
สุภาสิตา โหติ น ทฺพภาสิตา อนวชฺชา จ อนนฺวชฺชา จ วิญญฺนนฺติ อัย
เจตนา วาจา นามาทิ วจิกมฺมทฺวารกถายฺ วุตฺตํ ตํ ยถาวุตฺตวณฺณนาหิ
วิรุชฺฌติ ฯ

สุภาสิตตลกฺขณนฺตุ ปฺลยฺจหิ องฺเคหิ สมฺนฺนาคตา วาจา สุภาสิตา
โหติ น ทฺพภาสิตา อนวชฺชา จ อนนฺวชฺชา จ วิญญฺนํ ฯ กตเมหิ
ปฺลยฺจหิ ฯ กาเลน จ ภาสิตา โหติ สจฺจา จ ภาสิตา โหติ
สณฺหา จ ภาสิตา โหติ อตฺถสณฺหิตา จ ภาสิตา โหติ เมตฺตจิตฺเตน จ
ภาสิตา โหติ ฯ อิมฺเหหิ โข ภิกฺขเว ปฺลยฺจหิ องฺเคหิ ฯ เปฯ วิญญฺนนฺติ
ปฺลยฺจกนิปาทงฺคฺตฺรสุส จตฺตฺถปณฺณาสเก สุภาสิตฺตฺตฺเต วุตฺตํ ฯ ตพฺพณฺณนํ
น กิณฺจิจิ วุตฺตํ ฯ

เอวํ ปฺลยฺจกงฺคฺตฺเร ปฺลยฺจธา สุภาสิตตลกฺขณํ วุตฺตํ ฯ สุตฺตนิปาทสุส
ตฺติยวคฺเค สุภาสิตฺตฺตฺเต ตฺถ จตฺตฺทฺธา ฯ วุตฺตตฺถหิ ตตฺถ จตุหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ
สมฺนฺนาคตา วาจา สุภาสิตา โหติ น ทฺพภาสิตา อนวชฺชา จ อนนฺวชฺชา
จ วิญญฺนํ ฯ กตเมหิ จตุหิ ฯ อิทฺถ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สุภาสิตํเยว ภาสติ โน
ทฺพภาสิตํ ฐมฺมํเยว ภาสติ โน อฐมฺมํ ปิยฺเยว ภาสติ โน อปฺปิยฺยํ
สจฺจํเยว ภาสติ โน อลิกํ ฯ อิมฺเหหิ โข ภิกฺขเว จตุหิ องฺเคหิ สมฺนฺนาคตา
วาจา สุภาสิตา โหติ น ทฺพภาสิตา อนวชฺชา จ อนนฺวชฺชา จ
วิญญฺนนฺติ ฯ

๒. โย ปน สมฺมํ นีรตฺถกํ ปฺลปฺติ โส อฐมฺมวาที นาม ฯ
อฐมฺมภาสโก จ สทฺฐฐมฺมํ อนฺตรธาเปติ นาม ฯ เตนาหฺ เอกนิปาทงฺคฺตฺเร
เยปิ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อฐมฺมํ ฐมฺโมติ ทีเปนฺติ เตปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
พฺพชฺชนาหิตาย ปฺฏิปฺนฺนา พฺพชฺชนาสุขาย พฺพโน ชนฺสฺส อนตฺถาย อหิตาย

ทุกชาย เทวมนุสสาน์ พหุญจ เต ภิกขเว ภิกขุ อปุลลํ ปสวนติ เตปิมี
สททมมํ อนุตตราเปนตีติ ฯ ตสฺมา อธมฺมภาสนสงฺขาตํ สมุพฺปลาปี
ปหาย ธมฺมภาสนสงฺขาโต อสมฺพฺปลาโปว กาทพุโฑ ฯ

ตสฺมา อปฺปิยวจนสงฺขาตํ ผรุสฺวาจํ ปหาย ปิยวจนสงฺขาตา
อผรุสฺวาจาว กเถตพุพา ฯ สตถาปี ผรุสฺวาจํ วทนเต ฉพฺพคฺคิเย ภิกขุ
วิครหิตฺวา ภิกขเว ผรุสฺวาจา นาม อนุตถกัริกา ตีรจฺฉานคตานิปี
อมนาปา ปุพฺเพปิ เอโก ตีรจฺฉานคโต อตฺตานํ ผรุสฺเสน สมฺมาจรณตํ
สทฺสฺเสน ปราเชสีติ วุตฺวา อตีตํ อหริ ฯ

